

La Memorialul Bălcescu

În căutarea revoluționarului care se trata, prin Europa, cu ape minerale și a fiului său „parfait” (I)

Am trecut de mai multe ori, în drum spre Pitești, pe lângă un panou cenușiu, în formă dreptunghiulară, care ne invita să vizităm Memorialul Bălcescu, aflat la doar 5 km de drumul național ce ajunge la Râmnicu Vâlcea. Panoul cenușiu, ascuns după ierburile și buruienile marginilor de drum, semăna cu cel de acasă care ne invita să vizităm Muzeul Mineritului. Din acest motiv, aveam reținerile mele bine întemeiate. În cele din urmă, pentru că, oricum, defileul Jiului era închis până la ora 18, am virat la stânga. Am mers câțiva km și nimic nu-mi indica faptul că sunt pe calea cea bună. La un moment dat, la o intersecție, dau de un parc amenajat recent care avea, în centrul său, un soclu masiv din marmură. Deasupra acestuia era cocoțată o mogâldeată, cu mult mai mică decât impunătorul soclu. Aceasta stătea țepăn, cu mâinile lipite de corp, și era prinsă trainic, de soclu, prin niște cizme imense aranjate în poziție de drepti. De-o parte și de alta a soclului fluturau două steaguri: al României și al Uniunii Europene. Merg mai aproape de soclu, citesc și aflu că cel aflat deasupra „a trăit pe aceste pământuri, la o răscruce a istoriei”, ca „un om între oameni, un om pentru care ne pot invidia și popoarele a căror galerie de eroi și martiri începe cu o mie de ani în urmă”. Era omagiul, săpat în marmură, al Consiliului local, al primarului Constantin Oprea, al d-lui Ionescu T. Gheorghe, al BCR Vâlcea și al senatorului Emilian Frâncu.

Ca în orice muzeu românesc, nici la Conacul Bălceștilor nu poți cumpăra mare lucru. O broșurică de 24 de pagini a fost retipărită ultima oară în 2008 și nici azi nu și-a epuizat tirajul.

Apoi, citesc mai departe, că „Istoria este cea dintâi carte a unei nații, într-însa ea își vede trecutul, prezentul și viitorul”. Acum m-am dumirit pe deplin. Acel om, pus în poziție de drepti, de către cei mai sus numiți era chiar „istoricul, revoluționarul, scriitorul și patriotul român” Nicolae Bălcescu care a trăit între 29 iunie 1810 și 20 noiembrie 1852.

Ăsta să fie, oare, Memorialul Bălcescu? Peste drum e o stație de autobuz și, de jur împrejur, nu văd țipenie de om. Deasupra stației aflu, grație unui panou, că „Primăria Nicolae Bălcescu” îmi urează drum bun. Alături era un alt anunț care mă îndeamna să sun la un număr de celular în cazul că voiam să-mi „execute” cineva o „fântână de apă”. Sau, în lipsă ce ceva mai bun, sunt solicitat să votez cu PRM-ul.

Două indicatoare mă îndreptau spre două pensiuni. Zăresc, din nou, pe o margine de șanț, reclama de tablă cu „Memorialul Bălcescu” și un panou, mult mai falnic, cu datele drumului

reabilitat pe bani europeni. În cele din urmă dau de un țăran, rătăcit în zonă, care mă lămurește pe unde s-o iau spre Memorial. Mai fac câțiva km, trec de Primărie și dau de o altă intersecție. Cercetez cu atenție locul și observ, în cele din urmă, o săgeată bleagă, ascunsă în iarbă și cu vârful în jos, pe care scria, cu o pensulă tremurată, MUZEU. O iau într-acolo și o femeie amabilă, care împingea un cărucior, îmi confirmă faptul că mă aflu pe drumul cel bun. E un drum pietruit care mă duce direct spre o impunătoare poartă de lemn pe care scria, cu caractere vechi românești, „Memorialul Bălcescu”. Sun la ușă și mă întâmpină o doamnă amabilă care se oferă să-mi spună, pe îndelete, povestea Conacului.

Ca în orice muzeu românesc, nici la Conacul Bălceștilor nu poți cumpăra mare lucru. O broșurică de 24 de pagini a fost retipărită ultima oară în 2008 și nici azi nu și-a epuizat tirajul. Mai sunt de vânzare și câteva vederi. În rest, nimic. Așa că o să refacem povestea Bălceștilor așa cum am aflat-o de la d-na Elena Niculescu, custodele Conacului, poveste pe care am completat-o și cu ajutorul documentelor pe care le adăpostește casa. La care am adăugat alte, multe, surse pe care, acasă, le-am avut la îndemână. Am ignorat, cu program, texte dintr-un alt timp și dintr-o altă epocă. (Vreți un exemplu concret? Iată-l: „Dezvoltarea noilor forțe de producție și a relațiilor capitaliste în perioada premergătoare anului 1848 impunea cu necesitate istorică înlăturarea servituților feudale care încătușau progresul social și național al poporului român”. Ș.a.m.d.)

Dar unde ai putea afla opera lui Bălcescu dacă nu în casa lui? Unde îi poți afla biografia eroului dacă nu în locurile de unde i se trag rădăcinile? Așa ar fi, poate, într-o țară normală. În rest, ce să vă mai spunem? Clădirea este absolut fabuloasă. Interiorul românesc - fermecător. Locul - unic. Din păcate, puțini se abat din drumul E15A, de la Pitești la Râmnicu Vâlcea (sau invers), spre Topolog. Noi am fost unul din acei îndrăzneți...

Pentru că trei neveste nu i-au dăruit nici un urmaș, Radu N. Mandrea face o donație generoasă statului român

În ziua de 31 martie 1948, Radu N. Mandrea, domiciliat în București, strada Exarcu, nr.3, proprietar al moșiei de baștină al neamului Bălceștilor, donează, în memoria lui Nicolae Bălcescu, în calitate de strănepot al acestuia, Statului Român, reprezentat de Ministerul Artelor, Conacul familiei. Donația mai cuprindea și un parc, o pădure, un teren de cultură și o grădină de zarzavat, toate situate în Valea Topologului, județul Argeș. Scopul donației este ca întregul conac să fie „un loc de reculegere, de studiu și însănătoșire a cărturarilor și artiștilor de ambe sexe, care prin activitatea lor culturală și socială contribuiesc la propășirea neamului nostru”. Donatorul vrea ca acest așezământ să poarte numele de „Căminul Nicolae Bălcescu”. Deși a mai trăit încă 15 ani, d. Mandrea n-a apucat să-și vadă visul împlinit. Abia la 5 ani de la moartea generosului donator, pe 1 mai 1968,

autoritățile statului au emis Decizia de înființare a Muzeului Memorial. 20 de ani i-au trebuit statului român să împlinească singura dorință testamentară a donatorului.

Cine era, de fapt, acest generos domn care, la 69 de ani, oferă statului român impunătorul conac? Omul a fost căsătorit de trei ori și niciuna dintre soții nu s-a învrednicit să-i dăruiască vreun urmaș. Prima soție i-a fost Eugenia Mareș iar a doua nevastă, Constanța Burcă, era o doamnă din înalta societate și cumnata lui Nicolae Titulescu. Prin căsătoria lui cu Henriette, Mandrea a devenit ginerele scriitorului Duiliu Zamfirescu. Radu N. Mandrea a fost un om important în epocă. CEC-ul l-a avut în fruntea sa mai bine de două decenii. De ce, oare, Căminul nu e dedicat, nici măcar parțial, lui Nicolae Titulescu sau lui Duiliu Zamfirescu – cele două mari personalități cu care a fost înrudit? Pentru că Radu Mandrea se revendică direct din Bălcești și îi dedică conacul revoluționarului care i-a făcut neamul nemuritor. O să încercăm, mai jos, să deslușim cum s-a ajuns aici....

Nu toți primarii Craiovei sfârșesc rău: Unii iubeau pianul, pictura și literatura mai mult decât fotbalul

Zinca Bălcescu a avut cinci copii: Costache, Maria, Sevastița, Nicolae și Barbu. I-a crescut singură pentru că soțul ei s-a prăpădit destul de repede. Lumea o cunoștea pe Zinca drept o bună doftoroaie, mai ales în tratarea albeaței la ochi.. Singura care nu a avut urmași a fost Sevastița. Costache a avut patru (două fete, doi băieți), Maria - cinci (trei fete, doi băieți), Nicolae - un băiat iar Barbu - trei fete. (De fapt; Barbu a avut, împreună cu Elena Aman - moartă la doar 23 de ani - șase copii dar au trăit doar trei: Olga, Zoe și Ana.) Barbu Bălcescu a fost primar general al Craiovei și președinte al Baroului Dolj. Una dintre fetele primarului, Zoe - cea mijlocie -, a fost și cea mai norocoasă. Ea s-a măritat cu Nicolae Mandrea, un înalt magistrat din Capitală. Soțul său a fost un membru activ al Junimii, un apropiat al lui Titu Maiorescu (și al cumnatei sale, Mite Kremnitz), al regelui Carol I și a deținut funcția de președinte al Înaltei Curți de Casație. Această descendentă a Bălceștilor a patronat, în București, un salon literar-artistic în casa ei, aflată pe strada Fântânei la numărul 30. La ședințe au participat, ca să enumerăm doar trei nume grele, Eminescu, I.L.Caragiale și Duiliu Zamfirescu. Zoe era, deopotrivă, o femeie avută dar și plină de talente. Vorbea mai multe limbi străine, cânta la pian, picta și scria. Dovadă stă și romanul său autobiografic intitulat „Icoane din trecut”.

Zoe Mandrea, fata lui Barbu Bălcescu și al Elenei Aman, „cu autorizația și consimțământul soțului” îi dăruiește fiului lor Radu N. Mandrea, moșia sa din Bălcești-Gâltofani, din județul Argeș, acum plasa Morăești, a sa „deplină proprietate de baștină a familiei Bălcescu”. Actul notarial e semnat în ziua 11 decembrie 1904, pe când Radu avea 25 de ani. Pe acest teren, tânărul Mandrea va ridica, în timp, impunătorul său conac.

(continuare în numărul viitor)